

การพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าด้วยการให้การศึกษากลุ่ม
ตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

กองคำ สุระเสียง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2553

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ กองคำ สุระเสียง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร. เพ็ญภา กุลนาคล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุศรี เลิศรัตน์เคชากุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

..... กรรมการ
(ดร. เพ็ญภา กุลนาคล)

..... กรรมการ
(ดร. ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. มนต์รี แฉ่มกลีกร)

วันที่ ๒๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.เพ็ญภา กุลนาคต กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ช่อศักดิ์ ขวัญเมือง ดร. จิตรา คุญภูเมธา และ ดร.สกล วรเจริญศรี ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือและโปรแกรมที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้อำนวยการมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พิทยา เจ้าหน้าที และเด็กกำพร้า ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ มหาธิการิณณะรักกางเขน แห่งจันทบุรี และพี่น้องสมาชิกในคณะ ผู้ให้โอกาส สนับสนุนและให้กำลังใจทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต รวมทั้งเคียงข้างเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตลอดเวลาจนทุกวันนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วรารักษ์ ทรัพย์วิระพรรณ ดร.สุริพร อนุศาสนนันท์และคณาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่สละเวลาให้คำปรึกษา และเสนอแนะมุมมองที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นจิตวิทยาการให้คำปรึกษาทุกท่านที่ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำให้การสนับสนุน ช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตเวทิตาแด่บุพการี ผู้ให้ทั้งความรัก ความอบอุ่น บุรพจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน

กองคำ สุระเสียง

49926424: สาขาวิชา: จิตวิทยาการให้คำปรึกษา; วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ: การให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

/เด็กกำพร้า/ทักษะทางสังคม

กองคำ สุระเสียง: การพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าด้วยการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (THE DEVELOPMENT OF SOCIAL SKILLS IN ORPHAN BY THE COGNITIVE BEHAVIOR GROUP COUNSELING) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ระพีพันธ์ ฉายวิมล, ค.ศ., เพ็ญภา กุลนภาดล, กศ.ศ 218 หน้า. ปี พ.ศ. 2553.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าด้วยการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นครั้งนี้เป็นกำพร้าตอนต้น อายุ 12-15 ปีในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทยา ที่มีคะแนนทักษะทางสังคมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา สุ่มอย่างง่ายจำนวน 28 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มเพื่อเข้ากลุ่ม 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบวัดทักษะทางสังคม และโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ผู้วิจัยดำเนินการทดลองการให้การปรึกษากลุ่มทดลอง 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบสองตัวประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีนิวแมน-คูลส์ ด้วยโปรแกรมทางสถิติ

ผลการศึกษาพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลอง กับระยะเวลาของการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เด็กกำพร้าในกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมแตกต่างจากกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กกำพร้าในกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลแตกต่างจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

49926424: MAJOR: COUNSELING PSYCHOLOGY; M.Sc.

(COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEYWORD: SOCIAL SKILLS/ ORPHAN/ COGNITIVE BEHAVIORAL
MODIFICATION GROUP COUNSELING

KONGKHAM SURASIENG; THE DEVELOPMENT OF SOCIAL SKILLS IN
ORPHAN BY THE COGNITIVE BEHAVIOR GROUP COUNSELING. ADVISORY
COMMITTEE: RAPIN CHAYVIMOL, Ph.D., PENNAPHA KOOLNAPHADOL, Ed.D. 218
P. 2010.

This research aimed to study of the development of social skills in orphaned by using the cognitive behavior group counseling. The sample composed of twenty-eight orphans, with the age between 12-15 years old at Pattaya Orphanage who had scores in social skills lower than 25th percentile. The randomization sampling method was used to assign sample into two groups: an experimental group and a control group, with fourteen orphans in each. The instruments used in this research were the social skills test and the cognitive behavior group counseling program. The intervention was administered for 10 sessions. Each session lasted about ninety minutes. The research design was two-factor experiment with repeated measures on one factor. The study was divided into 3 phases: the pre-test phase, the post-test phase, and the follow-up phase. The data were analyzed by mean, standard deviation, and repeated measure analysis of variance: one between – subject variable and one within-subjects variable and were the test for pair differences among mean by the Newman-Keuls Process.

The results revealed that there was a statistically significant interaction at .05 level between the method and the duration of the experiment. The levels of the development of social skills in orphan by the cognitive behavior group counseling and the control groups were not found significantly different. when measured in the post-test phases. And the levels of the development of social skills in orphaned by the cognitive behavior group counseling and the control groups were significantly different at .05 level when measured in the pre-test and follow-up phase.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทยา.....	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
วิธีดำเนินการทดลอง.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	82

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	83
สัญลักษณ์ที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	52
สมมติฐานของการวิจัย.....	102
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
อภิปรายผล.....	103
บรรณานุกรม.....	125
ภาคผนวก.....	137
ภาคผนวก ก.....	138
ภาคผนวก ข.....	195
ภาคผนวก ค.....	202
ภาคผนวก ง.....	204
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	215

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 เกณฑ์ให้คะแนนแบบวัดทักษะทางสังคม.....	75
2 จำนวนร้อยละและข้อมูลพื้นฐานเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทยา กลุ่มตัวอย่าง.....	84
3 คะแนนทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทยาที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนทดลองระยะหลังทดลองและระยะติดตามผล.....	85
4 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะทางสังคมที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและกลุ่มควบคุมในระยะเวลาต่าง ๆ ของการทดลอง.....	86
5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะทางสังคมรายด้านของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทยาที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทยาในกลุ่มควบคุมจำแนกตาม ลักษณะของ องค์ประกอบรายด้านทักษะทางสังคม 6 ด้าน.....	89
6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทยา ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง.....	95
7 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนทดลอง.....	97
8 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะหลังทดลอง.....	98
9 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะติดตามผล.....	98
10 ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทยาที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา.....	99
11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทยา ที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาในระยะก่อนทดลอง ระยะหลังทดลองและระยะติดตามผลด้วยวิธีการทดสอบ แบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keul Method).....	100
12 ผลการทดสอบผลย่อยของระยะเวลาในเด็กกำพร้ากลุ่มควบคุม.....	101

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง.....	78
2 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พญาที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและกลุ่ม ควบคุมในระยะเวลาด่าง ๆ ของ การทดลอง.....	87
3 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พญาในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลที่ได้รับ การให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและกลุ่มควบคุม.....	88
4 ค่าเฉลี่ยทักษะทางสังคมด้านการแสดงออกทางอารมณ์ ในระยะก่อนการทดลอง ระยะ หลังการทดลองและระยะติดตามผลของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พญาที่ ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและเด็กกำพร้าใน มูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พญาในกลุ่มควบคุม.....	91
5 ค่าเฉลี่ยทักษะทางสังคมด้านความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ในระยะก่อนการ ทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์ เด็ก พญาที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและ เด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พญาในกลุ่มควบคุม.....	92
6 ค่าเฉลี่ยทักษะทางสังคมด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเองในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พญา ที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและเด็กกำพร้า ในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พญาในกลุ่มควบคุม.....	92
7 ค่าเฉลี่ยทักษะทางสังคมด้านการแสดงออกทางสังคม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะ หลังการทดลอง และระยะติดตามผลของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พญาที่ ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและเด็กกำพร้าใน มูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พญาในกลุ่มควบคุม.....	93
8 ค่าเฉลี่ยทักษะทางสังคมด้านความไวในการรับรู้ทางสังคมในระยะก่อนการทดลองระยะ หลังการทดลองและระยะติดตามผลของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พญา ที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและเด็กกำพร้า ในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พญาในกลุ่มควบคุม.....	93

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า	
9	ค่าเฉลี่ยทักษะทางสังคมด้านการควบคุมทางสังคม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทยาที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทยาในกลุ่มควบคุม.....	94
10	กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาต่อทักษะทางสังคมของเด็กกำพร้าในมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก พัทยา.....	96